

Η Κίνα, το Διεθνές Σύστημα και οι Ελληνοκινεζικές σχέσεις

ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΙΔΟΣ), που έχει ιδρύσει ο Σύνδεσμος ΑΕ και Επιχειρηματικότητας, διοργάνωσε την Πέμπτη 27 Ιανουαρίου 2022 διαδικτυακή συζήτηση με θέμα: *Η Κίνα, το Διεθνές Σύστημα και οι Ελληνοκινεζικές σχέσεις.*

Ομιλητές ήταν:

- Η κα **Άννα Διαμαντοπούλου**, Πρόεδρος του Δικτύου για τη Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και την Ευρώπη, πρώην Επίτροπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και πρώην Υπουργός,
- ο **κ.Βασίλης Κωστής**, Πρόεδρος, ε.τ., και
- ο **κ. Πλάμεν Τόντσεφ**, Επικεφαλής του Τμήματος Ασιατικών Σπουδών, ΙΔΟΣ.

Τη συζήτηση συντόνισε ο Δ/ντής του ΙΔΟΣ, Καθηγητής **κ.Χαράλαμπος Τσαρδανίδης**.

Άννα Διαμαντοπούλου

- Αποτελεί η Κίνα υπερδύναμη; Στο ερώτημα αυτό η απάντηση είναι αρνητική με τη σημείωση βέβαια ότι η Κίνα είναι ένα ισχυρός παγκόσμιος παίκτης, αλλά δεν είναι ένας ισοδύναμος πόλος με τις ΗΠΑ. Αιτιολογώντας την άποψη της η κα Διαμαντοπούλου, αναφέρθηκε στα χαρακτηριστικά της υπερδύναμης που είναι ισχυρή οικονομία, στρατιωτική ισχύ και πολιτιστική επιρροή. Με βάση αυτά τα χαρακτηριστικά, η Κίνα δεν αποτελεί υπερδύναμη, αλλά μια πολύ μεγάλη πληθυσμιακά χώρα, που έχει θέσει ως απόλυτη προτεραιότητα την οικονομική της μεγέθυνση. Η Οικονομική Συνεργασία Ασίας-Ειρηνικού (APEC), λόγου χάρη, στην οποία περιλαμβάνονται είκοσι μία χώρες και από τις δύο πλευρές του Ειρηνικού, αντιπροσωπεύει το 38% του παγκοσμίου ΑΕΠ με την Κίνα να διατηρεί καθοριστικό ρόλο καθώς είναι μια σημαντική αγορά για όλες αυτές τις χώρες. Βέβαια, η Κίνα παρουσιάζει σημαντικά εσωτερικά οικονομικά

προβλήματα όπως ο τομέας των κατασκευών. Εξάλλου οι αναδυόμενες οικονομίες, όπως η Ινδία, η Βραζιλία, η Ινδονησία, μπορεί να μεταβάλουν τα δεδομένα στο παγκόσμιο σύστημα.

- Από την εμπειρία δε που απέκόμισε ως υποψήφια για τη θέση του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ, η κα Διαμαντοπούλου διαπίστωσε ότι όλοι οι συνομιλητές της εκτιμούσαν ότι η Κίνα δρα σε μεγάλο βαθμό ως αυτόνομος παίκτης χωρίς να αποδέχεται σε πολλές περιπτώσεις τους κανόνες διεξαγωγής των διεθνών συναλλαγών, όπως αυτοί του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) και τα διεθνή πρότυπα για τη λειτουργία των κρατικών επιχειρήσεων (State-Owned Enterprises, SOE's). Για να προσδώσουμε σταθεροποιητικό ρόλο στη Κίνα, θα πρέπει να λειτουργούν οι SOE's της Κίνας στη βάση των G20, με βάση τους κανόνες για τη λειτουργία εταιρειών στο εξωτερικό. Η Κίνα, βέβαια, θα μπορούσε να συμβάλει στη σταθερότητα εάν αποφασίσει να γίνει και αυτή ισότιμο μέλος στις διεθνείς συμφωνίες, όπως ο ΟΟΣΑ, στον οποίο συμμετέχει ως συμβαλλόμενο μέλος.

- Για την επίτευξη ισορροπίας και σταθερότητας στον πλανήτη είναι απαραίτητη η συμμετοχή μιας τόσο μεγάλης και ισχυρής χώρας, όπως η Κίνα, αλλά η συμμετοχή αυτή δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική χωρίς την ένταξή της στο διεθνές σύστημα κανόνων.

- Η ελεγκτική επενδυτική δραστηριότητα της Κίνα σε πολλές χώρες λειτουργεί με «παραρτήματα» με την παρουσία κρατικών εταιριών με κινέζους εργάτες και όχι με παραδοσιακού είδους επενδύσεις,. Η Κίνα δεν διαθέτει την τεχνολογία αλλά ούτε το know-how, ώστε να δημιουργείται προστιθέμενη αξία στη χώρα υποδοχής όπου πραγματοποιούνται οι κινεζικές επενδύσεις και κατ' επέκταση να υπάρχει κατάσταση αμοιβαίου οφέλους (win-win) και για τις δύο πλευρές.

- Οι ακραίες ανισότητες στο εσωτερικό της Κίνας και οι περιφερειακές αντιθέσεις που επικρατούν, είχαν δημιουργήσει τη πρόβλεψη κατά τις προηγούμενες δεκαετίες ότι θα προκαλέσουν εσωτερική αναστάτωση. . Όμως οι προβλέψεις αυτές διαψεύστηκαν.

- Υφίσταται ισχυρό ευρωπαϊκό ενδιαφέρον για την Κίνας χωρίς όμως ενιαία στάση των κρατών μελών της ΕΕ. Μάλιστα, μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, οι διαφωνίες στην προσέγγιση της Κίνας είναι εμφανείς. Μέχρι και πριν μερικά χρόνια οι ανατολικές χώρες ήταν ο καλύτερος σύμμαχος της

Κίνας στην Ευρώπη δημιουργώντας προβλήματα. Τώρα οι χώρες αυτές αντιμετωπίζουν με λιγότερο θετικό τρόπο την Κίνα γιατί οι προσδοκίες τους δεν υλοποιήθηκαν ποτέ.

- Η ΕΕ εξετάζει το ενδεχόμενο να καταφύγει σε προστατευτικές πολιτικές έναντι της Κίνας δεδομένου ότι η αγορά της δεν λειτουργεί με τους ίδιους όρους. Οι εναλλακτικές για την ΕΕ είναι δύο: είτε η επιβολή δασμών είτε η απαίτηση των ίδιων προδιαγραφών για τα εισαγόμενα προϊόντα από την Κίνα.

- Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί κρίσιμο ζήτημα καθώς οι βιομηχανίες στην ΕΕ θα πρέπει να μειώσουν το διοξείδιο του άνθρακα -βάσει του “Fit for 55” (Η δέσμη «Προσαρμογή στον στόχο του 55 %» αποτελεί μια σειρά προτάσεων για την αναθεώρηση και την επικαιροποίηση της ενωσιακής νομοθεσίας και για τον καθορισμό νέων πρωτοβουλιών, με στόχο να διασφαλιστεί, ότι οι πολιτικές της ΕΕ συνάδουν με τους κλιματικούς στόχους που έχουν συμφωνηθεί από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο). Έτσι δημιουργείται ανάγκη για μεγάλες επενδύσεις με συνέπεια την αύξηση του κόστους παραγωγής το οποίο θα μετακυλιστεί αναγκαστικά στα ευρωπαϊκά προϊόντα. Αντίθετα, τα προϊόντα των κινεζικών βιομηχανιών θα είναι πιο ανταγωνιστικά, εφόσον δεν θα παράγονται με τους ίδιους όρους. Συνεπώς, είναι αναγκαία ο συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών σε αυτά τα ζητήματα αλλά και η συμμόρφωση της Κίνας με τα διεθνή δυτικά πρότυπα και η πίεση των υπόλοιπων χωρών προς αυτήν την κατεύθυνση.

- Η συμφωνία που διέπει την επένδυση της COSCO στον Πειραιά μπορεί να μην είναι η καλύτερη δυνατή αλλά είναι συμφέρουσα. Ωστόσο, υπάρχει ένα ευρύτερο ζήτημα αξιοπιστίας των στατιστικών πληροφοριών που παρέχει η εταιρεία. Γενικότερα το πρόβλημα με τις κινεζικές επενδύσεις όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη εντοπίζεται στην απουσία στατιστικών στοιχείων με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σαφής εικόνα του μεγέθους των ωφελειών. Δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι υφίσταται ένας σημαντικός αριθμός επενδύσεων του ελληνικού εφοπλιστικού κεφαλαίου στη Κίνα.

- Ο ανταγωνισμός μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, θα καταστεί εντονότερος, καθώς η εξωτερική πολιτική μιας χώρας χαράζεται βάσει των εθνικών συμφερόντων σε βάθος χρόνου. Τα συμφέροντα της Ελλάδας πολύ δύσκολα

μπορούν να συνταυτιστούν με αυτά της Κίνας. Παρά τα προβλήματα με τους Συμμάχους στο NATO, η Ελλάδα οφείλει να συνταχθεί με την ΕΕ, εάν αυτή διαμορφώσει μια ενιαία στάση σε ζητήματα εξωτερικής -και όχι μόνο οικονομικής- πολιτικής, αλλά και με τις ΗΠΑ. Η Ελλάδα στη συγκεκριμένη περίοδο είναι πιο κοντά στη συνεργασία της με τις ΗΠΑ, δεδομένου ότι η Ουάσιγκτον έχει μια σαφή παρουσία για δικούς της λόγους στο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

- Σε περίπτωση αιτήματος των ΗΠΑ για διακοπή ή παρακώλυση των σχέσεων με την Κίνα και κυρίως σχετικά με την Cosco, η Ελλάδα θα πρέπει να αξιολογήσει τα οφέλη για το εθνικό της συμφέρον σε βάθος χρόνου και από κοινού με την ΕΕ να διατηρήσει μια ενιαία στάση.

- Δεδομένου ότι τα Βαλκάνια είναι η «γειτονιά» της Ευρώπης, με πολλές από τις χώρες να αναμένουν την ένταξή τους σε αυτήν, η ΕΕ πρέπει να διαδραματίσει ισχυρό ρόλο σε μια πιθανή οικονομική «επέλαση» της Κίνας στα Δυτικά Βαλκάνια.

Βασίλης Κωστής

- Το ενδεχόμενο ενός νέου Ψυχρού Πολέμου με τη μορφή ενός έντονου ανταγωνισμού μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας δεν είναι ορατό. Το διεθνές σύστημα θα παραμείνει πολυπολικό και η Κίνα δεν μπορεί να αποτελέσει έναν πόλο ισοδύναμο με τις ΗΠΑ. Το διεθνές σύστημα θα παραμείνει πολυπολικό δεδομένου ότι είναι δύσκολη η συσπείρωση συμφερόντων γύρω από τον έναν ή τον άλλο πόλο λόγω της διεθνούς συγκυρίας με την ύπαρξη και άλλων αναδυόμενων δυνάμεων, όπως λόγω χάρη η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ινδία αλλά και λόγω της ίδιας της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης που είναι ρευστή. Εξ άλλου στο διεθνές σύστημα υπάρχει περισσότερο τάση προς συνεργασία, παρά προς πόλωση. Θα υπάρξουν ανταγωνισμοί, αλλά η τάση είναι προς μεγαλύτερη συνεργασία για την αντιμετώπιση κοινών παγκοσμίων προβλημάτων, όπως π.χ η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της πανδημίας covid 19.

- Η πρωτοβουλία “One Belt, one Road” (BRI) συνιστά γεωπολιτική στόχευση αλλά και τη μοναδική πρωτοβουλία της Κίνας τα τελευταία δέκα χρόνια. Λειτουργεί στο πλαίσιο της ήπιας ισχύος με στόχο να αυξήσει την

επιρροή της Κίνας στην Ανατολική Ευρώπη και στην Κεντρική Ασία. Για τον λόγο αυτό επελέγη ως τόπος της εξαγγελίας της το Καζακστάν.

- Το Πεκίνο εκμεταλλεύτηκε την κρίση του 2007-8 παρέχοντας κεφάλαια προς τις ευρωπαϊκές χώρες αλλά και αλλού, προκειμένου να αποκτήσει ερείσματα. Οι βασικές περιοχές στις οποίες η Κίνα σημείωσε επιτυχία στο πλαίσιο του BRI είναι το λιμάνι του Πειραιά στην Ελλάδα και στην διώρυγα του Σουέζ με τη δημιουργία μιας τεράστιας οικονομικής και εμπορικής ζώνης (SETC).

- Η συμφωνία για την επένδυση της Cosco στο λιμάνι του Πειραιά ήταν συμφέρουσα για την Ελλάδα, χωρίς να σημαίνει, ότι η εν λόγω συμφωνία δεν θα μπορούσε να είναι πιο επωφελής. Ως προς την επένδυση στο Θριάσιο Πεδίο, η Κίνα ενδιαφερόταν για ολόκληρη την περιοχή. Όμως στη προκήρυξη του διαγωνισμού χωρίστηκε η περιοχή στα δύο, με αποτέλεσμα η Cosco να παύσει να ενδιαφέρεται. Επιπλέον, η Κίνα ενδιαφέρεται για την ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου από Πειραιά έως Βουδαπέστη.

- Όσον αφορά το θέμα της αρνησικυρίας που εκδήλωσε η Ελλάδα το 2017 σε σχέδιο δήλωσης της αρμόδιας επιτροπής της ΕΕ στον ΟΗΕ, για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα, η Αθήνα προσδοκούσε σε κάποιο αντάλλαγμα το οποίο έχει παραμείνει απροσδιόριστο.

- Εφαρμόζοντας το σχέδιο “9 Dash Line” από το 2009 στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ασίας, η Κίνα φαίνεται διεκδικητική αλλά με μια σχετική διαλλακτικότητα. Το σχέδιο αυτό αποτελεί κατ’ ουσία την οριοθέτηση μια ζώνης οικονομικού περιεχομένου στη θάλασσα της Νότιας Κίνας, όπου το Πεκίνο ισχυρίζεται πως διαθέτει ιστορικά δικαιώματα σε συμπλέγματα νήσων -όπως οι νήσοι Spratly - στα οποία εκτιμάται ότι υπάρχουν κοιτάσματα υδρογονανθράκων. Αυτή η πολιτική προκαλεί την αντίθεση των γειτονικών της χωρών, όπως το Βιετνάμ, η Ιαπωνία, η Ινδονησία, οι Φιλιππίνες.

- Μια σειρά από προβλήματα όπως η φούσκα των ακινήτων, τα “ghost cities”, η παρολίγον χρεοκοπία της Evergrande, τα χρέη των τοπικών κυβερνήσεων, οι μη παραγωγικές και χωρίς περιβαλλοντολογικά κριτήρια επενδύσεις που εξυπηρετούσαν μόνο τους κομματικούς στόχους των πενταετών σχεδίων, δείχνουν το αδιέξοδο στο οποίο έχει φτάσει το αναπτυξιακό μοντέλο της Κίνας. Τα προβλήματα αυτά τα έχει αποδεχτεί ο

Πρόεδρος Σι Τζινπινγκ υποστηρίζοντας την ανάγκη για εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις στη χώρα.

- Η ανάληψη όλων των εξουσιών από τον Σι Τζινπινγκ έχει ως στόχο τον απόλυτο έλεγχο της κοινωνίας και οικονομίας από το κομμουνιστικό κόμμα.
- Υφίσταται μια ρευστή κατάσταση στα Στενά της Ταιβάν. Είναι ένα υψηλής σημασίας θέμα για τη Κίνα και την φέρνει αντιμέτωπη με μια συσπειρωμένη παγκόσμια κοινότητα.

Πλάμεν Τόντσεφ

- Οι προοπτικές της Κίνας ως Υπερδύναμης έχουν θολώσει το τελευταίο διάστημα. Το μέχρι τούδε οικονομικό μοντέλο, που εξασφάλισε στην Κίνα αλματώδη ανάπτυξη επί τέσσερις δεκαετίες, δεν λειτουργεί πια. Εμποδώνεται πλέον η παραδοχή ότι η Κίνα οφείλει να απομακρυνθεί από το μοντέλο της «πλασματικής οικονομίας» (fictitious economy). σύμφωνα με την φράση που καθιέρωσε ο ίδιος ο Πρόεδρος Σι Τζινπινγκ.
- Πάντα υπό το πρίσμα του Μαρξισμού-Λενινισμού, η θεωρητική αναζήτηση εμπλουτίζεται με νέα φρασεολογία για τη «βάρβαρη επέκταση του κεφαλαίου». με έμμεση αναφορά στην γιγάντωση ιδιωτικών επιχειρήσεων που μπορεί να «βγάλουν γλώσσα» στο κόμμα-κράτος, π.χ. Alibaba. Αυτό το αναγνωρίζει η κινεζική ηγεσία και καλείται να διαχειριστεί την επώδυνη μετάβαση προς ένα νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα, προκειμένου να αποφύγει την λεγόμενη «παγίδα του μεσαίου εισοδήματος».
- Δεν αναφέρεται ρητά, αλλά είναι σαφές ότι δεν αποδίδουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα μείζονες μεταρρυθμίσεις, όπως είναι η "κοινή ευημερία" (κοινωνικά δίκαιη ανάπτυξη) και η "διπλή κυκλοφορία" (στροφή προς μικρότερο μερίδιο των εξαγωγών και μεγαλύτερο της εγχώριας κατανάλωσης).
- Οι ίδιες οι κινεζικές αρχές διακήρυσσαν ότι η εσωτερική κατανάλωση θα επεκτεινόταν και η εξάρτηση της χώρας από τις εξαγωγές θα μειωνόταν. Ωστόσο, τα δύο τελευταία χρόνια συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο: αυξήθηκαν ραγδαία οι εξαγωγές και η εγχώρια κατανάλωση παραμένει καθηλωμένη σε χαμηλά επίπεδα.

- Υπάρχουν ενδείξεις για σοβαρές διαφωνίες με την κεντρική γραμμή που έχει επιβάλει ο Xi Jinping, αν και η επανεκλογή του για τρίτη συνεχόμενη θητεία τον ερχόμενο Νοέμβριο εξακολουθεί να θεωρείται βέβαιη.

- Δεδομένων αυτών των εσωτερικών προκλήσεων, αναμένεται η Κίνα να είναι ιδιαίτερη προσεκτική στην διεθνή σκηνή και απρόθυμη να εμπλακεί σε περιπέτειες στο εξωτερικό.

- Αναφορικά με την αντιπαράθεση μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, εκτιμάται ότι η αμερικανική κυβέρνηση διακατέχεται από ένα αίσθημα ανασφάλειας, η δε Κίνα φαίνεται να έχει μια «μεταφυσική» πίστη στο δικό της μοντέλο διακυβέρνησης. Γι'αυτόν τον λόγο το Πεκίνο εμφανίζει αίσθημα αναδυόμενης αλαζονείας και θυμίζει τις ΗΠΑ της δεκαετίας του 1990 μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.

- Η αντιπαράθεση Πεκίνου-Ουάσινγκτον στον Ινδο-Ειρηνικό εντείνεται επικίνδυνα. Η Κίνα ξεπερνά πλέον τις ΗΠΑ ως προς το μέγεθος του πολεμικού ναυτικού της, αν και υπολείπεται ακόμη σε ποιοτικά χαρακτηριστικά. Οι κινεζικές στρατιωτικές δαπάνες αντιστοιχούν στο 40% περίπου του αμυντικού προϋπολογισμού των ΗΠΑ. Ωστόσο, στο Πεντάγωνο σημειώνουν με ανησυχία τις πρόσφατες δοκιμές της Κίνας με υπερηχητικούς πυραύλους.

- Ο νέος Δρόμος του Μεταξιού (Belt and Road Initiative -BRI), είχε αδυναμίες εξ αρχής, καθώς εξαγγέλθηκε χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένο και συνεκτικό σχέδιο, ενώ υποκρύπτει γεωπολιτικούς στόχους. Ήταν μια προσωπική πρωτοβουλία του Σι Τζινπίνγκ που ανακοινώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2013 στην Αστανά του Καζακστάν. Έναν μήνα αργότερα ο Πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ επισκέφθηκε την Ινδονησία και ανακοίνωσε το δεύτερο, θαλάσσιο, σκέλος της πρωτοβουλίας αυτής. Ύστερα από δέκα οκτώ μήνες το Κυβερνητικό Συμβούλιο της Κίνας υιοθέτησε ένα μανιφέστο - κείμενο, το οποίο ονομάστηκε Vision and Action, αλλά ο νέος Δρόμος του Μεταξιού ουδέποτε πήρε τη μορφή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, πόσο μάλλον Σχεδίου Δράσης με συγκεκριμένους στόχους και άξονες.

- Η κύρια στόχευση είναι η αύξηση της επιρροής της Κίνας πρωτίστως στην Ασία και στην συνέχεια στην Αφρική και την Ανατολική Ευρώπη. Παράλληλα η πρωτοβουλία αυτή έχει πλέον επεκταθεί μέχρι και στη Νότια Αμερική. Είναι σαφές λοιπόν, ότι πρόκειται για ένα γεωπολιτικό εγχείρημα με

οικονομικό περίβλημα και, ενώ στην αρχή φαινόταν ελκυστικό, τώρα έχει προκαλέσει αντιδράσεις, μεταξύ άλλων λόγω της «παγίδας χρέους».

- Είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα του Μαυροβουνίου, το οποίο κατέφυγε στην Ευρωπαϊκή Ένωση με το αίτημα να εγγυηθεί την αποπληρωμή του χρέους του στην Κίνα. Εν μέσω πανδημίας πολλές αναπτυσσόμενες χώρες βρέθηκαν σε δυσχερή θέση λόγω του δανεισμού τους από κινεζικές τράπεζες κι αυτό επιτάχυνε την εξαγγελθείσα αναθεώρηση του BRI από το ίδιο το Πεκίνο.

- Αναφορικά με τη σχέση Κίνας και Ρωσίας, η συνεννόηση των δυο πλευρών στην Κεντρική Ασία είναι δύσκολη, αλλά υπαρκτή στο πλαίσιο μιας στρατηγικής σύμπλευσης, εξαιτίας των κοινών αντιπάλων: των ΗΠΑ και της Δύσης γενικότερα. Στην Κεντρική Ασία υπάρχει μια κατανομή ρόλων, όπου η Ρωσία έχει συνδεθεί με την ασφάλεια της περιοχής, ενώ η Κίνα με οικονομικές δραστηριότητες

- Ως προς το ερώτημα εάν μια συμμαχία Κίνας-Ρωσίας θα μπορούσε να ανατρέψει την ισορροπία δυνάμεων στο διεθνές σύστημα, υφίσταται ήδη συνεργασία των δύο χωρών στο πλαίσιο του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης χωρίς θεαματικά αποτελέσματα. Ο Οργανισμός δημιουργήθηκε επισήμως το 2001, αν και λειτουργούσε ήδη από το 1996 με πρωτοβουλία της Κίνας και σε συνεργασία με τη Ρωσία. Απ' την άλλη, η Ρωσία προωθεί τη δική της Ευρωασιατική Ένωση, όπως τον Οργανισμό της Συνθήκης Συλλογικής Ασφάλειας (ΟΣΣΑ). Ο Οργανισμός της Σαγκάης έχει περίπλοκη σύνθεση, με το Ιράν να γίνεται πρόσφατα επίσημο μέλος, και τη συμμετοχή δύο "προαιώνιων εχθρών", την Ινδία και το Πακιστάν. Συνεπώς, συνιστά έναν πολιτικο-στρατιωτικό οργανισμό, αλλά δεν έχει τις επιχειρησιακές ικανότητες του ΟΣΣΑ, ο οποίος ενεργοποιήθηκε στις αρχές του έτους στο Καζαχστάν. Σε ό,τι αφορά τον νέο Δρόμο του Μεταξιού, η Κίνα τον προωθεί στην Κεντρική Ασία, αλλά πάντα σε συνεννόηση με την Ρωσία.

- Η επένδυση της Κίνας στο Σουέζ δημιουργεί ζήτημα αθέμιτου ανταγωνισμού έναντι της ΕΕ. Στο βιομηχανικό πάρκο δίπλα στην Διώρυγα του Σουέζ δημιουργείται μια «μίνι Κίνα» με πάνω από 200 κινέζικες κρατικές επιχειρήσεις. Τα προϊόντα που παράγονται εκεί εξάγονται στην Ευρώπη, την Αφρική και τη Μέση Ανατολή. Οι επιχειρήσεις αυτές επιδοτούνται έμμεσα από το κινεζικό κράτος. Συνεπώς υπάρχει ένα ζήτημα αθέμιτου

ανταγωνισμού έναντι της ΕΕ. Γι' αυτό, η ΕΕΕυ έχει θεσπίσει νομοθεσία, βάσει της οποίας επιβάλλονται δασμοί στα εν λόγω προϊόντα.

- Οι προσδοκίες για τις ελληνοκινεζικές οικονομικές σχέσεις έχουν διαψευστεί, αφού η Κίνα δεν κατέστη «σωτήρας» της ελληνικής οικονομίας. Πριν από μερικά χρόνια υπήρχε η εντύπωση ότι η Κίνα θα κατέκλυζε την Ελλάδα με κινέζικες επενδύσεις, οι οποίες όμως είναι μόνο δύο. Το 2016 υπογράφηκε η δεύτερη σύμβαση στον Πειραιά, με την οποία η COSCO ανέλαβε τη συνολική διαχείριση του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς και η State Grid εξαγόρασε το 24% των μετοχών της ΑΔΜΗΕ.

- Σε ό,τι αφορά τα οφέλη για την Ελλάδα, μια εκτίμηση που έχει δημοσιεύει η COSCO κάνει λόγο για συνεισφορά της επένδυσης στην ελληνική οικονομία κατά 0,78% του ελληνικού ΑΕΠ, αν και είναι δύσκολο κάτι τέτοιο να εξακριβωθεί. Απ' την άλλη, το 2016 το IOBE δημοσίευσε μια ex ante εκτίμηση για 31.000 θέσεις εργασίας που θα δημιουργούνται στην Ελλάδα χάρη στην επένδυση της COSCO. Ωστόσο, πέντε χρόνια αργότερα οι θέσεις εργασίας περιορίζονται στις 7.000 το πολύ. Η δε χρηματική συνεισφορά της COSCO στο ελληνικό Δημόσιο είναι 6 εκ. ευρώ το χρόνο, ποσό πολύ μικρό αν το συγκρίνει κανείς με το συνολικό δημόσιο χρέος της Ελλάδας που ξεπερνά τα 360 δισ. περίπου ευρώ στα τέλη του 2021.

- Την ίδια στιγμή, η κινεζική πλευρά αποκομίζει τεράστια οφέλη από αυτήν την επένδυση, αν σκεφθεί κανείς την αξία των ως επί το πλείστον κινεζικών προϊόντων που εισέρχονται στην ευρωπαϊκή αγορά μέσω του Πειραιά. Βέβαια, εκτοξεύτηκε η δυναμικότητα του ΟΛΠ, από 700.000 εμπορευματοκιβώτια το 2008 σε 5,5 εκ. το 2021 και αυτό αναγνωρίζεται απ' όλους. Ωστόσο, τείνουμε να προσέχουμε μόνο αυτόν τον δείκτη, ο οποίος καταγράφει την επιτυχία της κινεζικής εταιρείας και όχι τα οφέλη για την ελληνική οικονομία. Επομένως, υπάρχει ένα σοβαρό θέμα κατά πόσο η ίδια η σύμβαση που υπογράφηκε το 2016 εξασφαλίζει σημαντικά οφέλη στην ελληνική πλευρά.

- Ως προς την παρουσία της Κίνας στα Δυτικά Βαλκάνια, καταγράφοντας μια ψύχρανση στις σχέσεις σχεδόν όλων των χωρών με το Πεκίνο, με την εξαίρεση της Σερβίας. Αλλά ακόμη κι εκεί υπάρχουν αντιδράσεις για τις κινεζικές επενδύσεις, όπως φάνηκε πρόσφατα με τις άθλιες συνθήκες των Βιετναμέζων εργαζομένων που υπήρχαν σε εργοστάσιο

στο Ζρένιανιν. Στην Αλβανία, η κυβέρνηση έχει διακόψει τη σύμβαση με κινεζική εταιρεία που διαχειριζόταν το αεροδρόμιο των Τιράνων. Σημειώνεται, επίσης, ότι η Σλοβενία ετοιμάζεται να υποδεχθεί αντιπροσωπεία της Ταϊβάν, παρά την σφοδρή αντίδραση του Πεκίνου.

- Οι σχέσεις Τουρκίας-Κίνας κάθε άλλο παρά ανέφελες είναι. Οι δύο χώρες έχουν μεν στενή οικονομική συνεργασία, αλλά υπάρχει πάντα το αγκάθι των Ουϊγούρων στις πολιτικές σχέσεις τους. Εκτός αυτού, είναι σε αντίπαλα στρατόπεδα στη Συρία και το Πεκίνο. Επιπρόσθετα, η Μόσχα, βλέπει με καχυποψία την τουρκική παρουσία στην Κεντρική Ασία.